

Kugbɔnku kùà Pɔl kɛle' ki de'
Galasi
yaab nnɔ
Nà wɔngh kugbɔnku kuu te
ma bo

Pɔl kɛle' kugbɔnku kuu ki de' Kristo ya táan yà te Galasi ya tinfɛnm ni nnɔ nɛ. Udu nnɔ ya nib bà yé Sufmbɛ nin bà ɲa yé Sufmbɛ kɛ teke' Kristo ki jin' nɛ.

Sufmbɛ biba wɔkn' Kristo ya táan nnɔ ni, ki caan' ki ye bà ɲa yé Sufmbɛ ki teke' Kristo ki jin' nnɔ ní paan yiko bo, kí li teh Sufmbɛ teh ma bo.

Nɛn bo nɛ Pɔl kɛle' ki ye na yé yiko bo nɛ Uwien bùh binib bigbɛmàndɛnb, u bùh bɛ bigbɛmàndɛnb mitekjim bo nɛ.

Kí cin liyul 1 kí tĩ baa iyul 2, Pɔl lienh wɔn bugben ya gber nɛ. U ye u yé Suf nɛ, ki yé Yesu Kristo ya tond bà ɲa yé Sufmbɛ saan (2:11-21).

Kí cin iyul 3 kí tĩ baa iyul 4, Pɔl ñiikɛh Kujɔtiekaaku ya gbɔnku bo nɛ ki wɔngh ki teh Kristo nɛ sɔn' Uwien ya puonl ya tuonl. U liebe' ki ye binib yé Kristo yaab la, ben nin Uwien taan' buñɔbu nɛ (3:28). Ki ye Kristo yaab ɲa ji ɲmɔbe wuɔ yé Suf, wuɔ ɲa yé Suf, wuɔ yé uyɔnb, wuɔ ɲa yé yɔnb, wuɔ yé ujɛ, wuɔ yé upii.

Kí cin iyul 5 kí tĩ baa iyul 6, Pɔl ye Kristo yaab ɲa ji yé yɔnbe.

Ifuonde

1 Min Pɔl, n yé *Yesu Kristo ya tond nɛ. Na yé nib nɛ gènde' nni, ka yé nisaal nɛ cèrè' n yé u'tond. Ti'Baa Uwien wà mɛkre' wɔ bitɛnkpiib ni nin *Yesu Kristo bugbɛn nɛ cèrè' n yé u'tond.

2 Min nɛ kieh kugbɔnku kuu rí de Kristo ya táan yà te Galasi ya tinfɛnm ni nnɔ. Min nin n'yaab bà kɛ te n'saan nnɔ fuondeh nɛ.

3 Ti'Baa Uwien nin Yonbdaan *Yesu Kristo rí juoke nɛ, kí de nɛ uyɛnduɔn.

4 Ti'Baa Uwien ya yíem bo nɛ *Yesu Kristo tuo' ki kpo' ti'biere bo nɔ wɔ rí ñɛn te idɛn yà bre ti te i'ni nɔ ni.

5 Wɔn Uwien nɛ si ukpíeke uyo wà nɔ nɔbe gbenm. Ami.

Galasi yaab wié' tigbɛmɔnt

6 Ni jin' nni nɛ nin ni wiɛnh Uwien wà yin' nɛ Kristo ya juokm bo ya gber tontonm ma ki sikreh ki paakeh tigbɛtɔr bo nnɔ.

7 Na yé gbɛmɔntɔr te nɛ. Binib biba nɛ te, ki saah ni'yɛnm, ki nuunh bɛ rí lèbre Kristo ya gbɛmɔnt.

8 Ama, ni yé tinbi bii Uwien ya tond mɔnɔn nɛ ñɛn' paaki bó ní ki lá tɔke' nɛ tigber tà bore' nin ti lá tɔke' nɛ tigbɛmɔnt tà nnɔ la, Uwien rí wié wɔ minjùm.

9 Ti lá tɔke' nɛ nɔ, nɛ n tí liebe' ki tɔkeh nɛ fɛnfɛnnɔ wuɔ ki teh: unil tɔke' nɛ tigber, tù bore' nin ni lá cii' tigbɛmɔnt tà ti'saan nnɔ la, Uwien rí wié wɔ minjùm.

10 Fɛnfɛnnɔ n nuunh binib nɛ rí li pèkeh nni bii Uwien-i? N nuunh binib ya yɛnm nɛ rí li sɔnge n'bo-oo? N bi bié ki nuunh binib ya yɛnm nɛ rí li sɔnge n'bo la, ma bi li yé Kristo ya tonsɔnl.

Ni tien' ma Pɔl ti yé Yesu Kristo ya tonsɔnl

¹¹ N'yaabε, n yíe ní bende kí ye n là tɔke' nε tigeɛmɔnmɔnt tà nnɔ ɲa ñen' nil saan nε.

¹² Kime ma là cii' tù nil saan, nil ɲa wɔkn' nni tù, ama *Yesu Kristo nε kpiire' tù, ki cère' n bende' tù.

¹³ Ninbi mɔnɔn cii' n'tetem là te ma uyo wà n là pε Uwien bo *Sufmbε yaam nnɔ. N là jèndeh Uwien ya taanl yaab nĩ tĩ kende', nε n'nun mɔn ní gben bε.

¹⁴ Tinbi *Sufmbε pε Uwien bo ma bo wɔn la, n là cɛn' n'gbɔnku yaab bi yebe, nε n'nun mɔ là mɔn ti'yaajebok bo ki cɛn' bε.

¹⁵ Ama Uwien gènde' nni ki laa' ba laan maa' nni. U'nimɔnt bo nε u yin' nni. U'yíem bo nε

¹⁶ u cère' n bende' u Bijε yé udaan wà ɲɔ ní jo kí tĩ tɔke bà ɲa yé *Sufmbε nnɔ u'gbεr. I ya taan bo ma gbien' uba bo,

¹⁷ ka don' Yerusalem bó ní tĩ lε bà kpiε' ki yé nin nni *Yesu ya tondb nnɔ. Ama n bure' Arabi ya tinfɛnm bó nε, ki ñen' ni'bó ki liebe' ní Damas ya du ni.

¹⁸ Tɔ, ibin ita gèbre', nε n don' Yerusalem bó ní tĩ lε Pier*, ki tien' u'saan iwien piik nin injun.

¹⁹ Saak wà yé Yonbdaan ya ninjε nnɔ baba ɲa ɲí la, ma là laa' *Yesu ya tond uba ki pukn'.

²⁰ N kieh nà ní de nε nɔ, Uwien ben ki ye ma nɛndeh.

²¹ Tɔ, n ñen' nɛn bó ma nnɔ n jon' Siri nin Silisi ya tinfɛnm bó nε.

²² U ya yo ki laa' Kristo ya táan yaab bà te Sude ya tinfɛnm ni nnɔ ɲa laan ben nni.

* **1:18** Liike Itùon 9:26.

²³ Ama bi là cii' nà baba si: «Ujε wà là jèndeh tε nnə, ji cuonh ki təkheh binib mitekjim ya gbemənmənt tà u'nun là món wə í gben tù nnə nε.»

²⁴ Nεn bo nε bi pèkeh Uwien n'bo.

2

Pəl nin Yesu ya tondtəb taan' ki kèle'

¹ Ibin piik nin inan gèbre', nε n liεbe' ki don' Yerusalem bó nin Banabas. N là təkheh nin Tit mə nε.

² Uwien nε là ye í liεbe ni'bó, nε n jon'. Min nin Kristo yaab ya cienb taan' ki kèle' ti'ba, nε n tūre' ki təkhe' bε tīgbeənmənt tà n kpaandeh tù bà ηa yé *Sufmbε saan nnə. Kimε ma là yíe n sən' nà bii n sənəh nà nnə í juore fεnm nε.

³ Tə, Tit wà n là təkheh nin wə nnə là yé Grek nε. Ama Kristo yaab ya cienb nnə ηa là wəbn' wə wə í jiε u'punl.

⁴ Ama binib bà yih bi'ba *Kristo yaab, ka yé bε nnə nε là yíe wə í jiε. Bi taa' miyεnfuom nε ki kən' ti'cεkl ni bε í pingε kí liike *Yesu Kristo cère' ti teke' ti'yul ma nnə, ti biε ki pε yiko bo bii ta pε. Bi là maaleh bε í liεbe kí tien tε yiko ya yonbe nε.

⁵ Ama ta tuo' bi'ñəbu bó fiebu, ηə tīgbeənmənt ya gbemənt í juore kí li te tù te ma bo ni'bùol nε.

⁶ Kristo yaab ya cienb bεn wən, bi yé bicienb bii ba yé la, na teh nni bonn, kimε Uwien ηa ηməbe gèngènde. Bicienb nnə mənən ηa là wəbn' nni í tien bontənn kí pukn.

⁷ Ama bi bende' ki ye Uwien gènde' min nε í li təkheh bà ηa yé *Sufmbε *Yesu ya gbemənmənt tən u gènde' Pier mə ma wə í li təkheh tù Sufmbε.

⁸ Kimε wà de' Pier mituəm wə́ rí li təkheh *Sufmbε tiggemənmənt nnə, wən nε de' n'mə mituəm rí li təkheh tù bà ɲa yé Sufmbε nnə.

⁹ Nε Saak nin Pier* nin San, bà bi bεn ki ye bi yé Kristo ya táan yaab ya senlierb nnə bende' ki ye Uwien de' nni bupaabu, nε ki yoke' min nin Banabas ya nuə ki wuən' ki ye ti kpaan' buñəbu, tinbi rí jo bà ɲa yé *Sufmbε bó, bi'mə rí jo *Sufmbε bó.

¹⁰ Bi ye tí li tien bijiinb bó baba nε. N'mə ya nun là món nen bo nε.

Pəl nin Pier finde' nin təb Antiyək ya du ni

¹¹ Ama Pier là baa' Antiyək ya du ni uyo wà nnə, nε n kòle' ki len' nin wə́, kimε wa là kp̄ien' sen nε.

¹² Kí yaan binib rí ñε Saak saan kí baa ní nnə, ki laa' u taakeh ki jinh nin bà ɲa yé *Sufmbε nε. Ama binib nnə lá baa' uyo wà nnə, nε u dekre' ki tí sere u'ba, kimε u là fenge' bà cε upunjie bo nnə nε†

¹³ Nε Suftəb mə kp̄ien' inuən ilele ya sen ten Pier, ki cère' Banabas mə tùre' ki paan' bi'bo.

¹⁴ Ama n laa' ba pε tiggemənmənt ya gbemənt bo ni'donbó ma nnə, nε n təkhe' Pier bi'ke' ya nun bó ki ye: «Sin a yé Suf nε, ki teh ten wà ɲa yé Suf, ɲa teh ten Suf. Bε tien' a ji wəbndeh bà ɲa yé *Sufmbε bε rí li teh ten Sufmbε?»

Mitekjim nε li cère Uwien rí bù binib bigbeməndənb

¹⁵ Bi maa' tinbi ti yé *Sufmbε nε. Ta te ten bà ɲa yé Sufmbε,

* **2:9** Liike 1:18. † **2:12** Pəl ye bà cε upunjie bo ma nnə u niireh Sufmbε bà teke' Yesu Kristo ki jin' ɲə ki cε ki ye bà ke teke' Yesu Kristo ki jin' nnə n li jεh ipun ki li pε bεn Sufmbε ya yaajebo bo nnə nε.

16 nε ti bεn ki ye na yε unil teh yiko ye ma bo nε la, Uwien li bù wɔ ugbεm̀ndaan, ama wà teke' *Yesu Kristo ki jin' la, Uwien bùh wɔn nε ugbεm̀ndaan. Ti'mɔ teke' *Yesu Kristo ki jin' ηɔ Uwien ní bù tε bigbεm̀ndεnb nε. Ti teke' *Yesu Kristo ki jin' ma nnɔ nε c̀ere' Uwien bù' tε bigbεm̀ndεnb. Na yε ti teh yiko ye ma bo nε la, Uwien li bù tε bigbεm̀ndεnb, kimε Uwien ηa bù nil gbεm̀ndaan kí ye u teh yiko ye ma bo.

17 Ní yε ti nuunh Kristo bo, Uwien ní bù tε bigbεm̀ndεnb, nε bi ye ti'mɔ yε bibiερdεnb la, ní ye nè ní ye Kristo sɔnh ki dienh ibiere nε-εε? Na te nnɔ fiebu!

18 Kimε n là wiε' yiko wà nnɔ n liebe' ki paan' u'bo la, n wuɔn' ki ye min nin n'yul ηa teh ní'donbó nε.

19 Min wɔn *yiko bo, n te tεn utenkpii nε. Wɔn nε c̀ere' n te tεn utenkpii; wa ji ηmɔbe tuɔm n'bo. Ní te nnɔ ηɔ ní fre kí li fuobe Uwien yíe ma bo nε. Bi taan' ki kpε' min nin Kristo udɔpɔnpɔn bo nε.

20 Nεn bo, n fuobe la, na ji yε min nε fuobe, Kristo nε fuobe nni. Kimε n fuobe fεnfεnnɔ wuɔ ma nɔ, Uwien ya Bijε wà yíe nni ki teke' n'kuum ki kpo' nnɔ, n teke' wɔn nε ki jin', ki fuobe.

21 Nà yε n ye ní tien Uwien ya paabu fεnm nε, kimε ní yε kí nε *yiko bo nε Uwien bùh binib bigbεm̀ndεnb la, Kristo kpo' fεnm nε.

3

Yiko nin mitekjim ya gber

1 Galasi yaabe, ni j̀ɔre' nε-εε? Bε nε f̀ɔre' ni'yεnm-i? N t̀ɔre' ki t̀ake' nε bi kpε' *Yesu Kristo udɔpɔnpɔn bo ma bo ηɔ!

² N yíe ní jiiin nni iniire yà sɔ baba. Ni teh yiko ye ma bo nɛ cèrè' Uwien de' nɛ Mifuoñaanm bii ni cenge' tigbɛmɔnmɔnt ki teke' tù ki jin' ma nnɔ bo nɛ?

³ Nì tien' mila ni'yɛnm gben' ki tì kpɛ nɔ! Ni là cin' nin *Mifuoñaanm ya tuɔm nɛ, bɛ tien' ni ji nuunh ní tì fɔre nin minisaaltuɔm-i?

⁴ Ni laa' nà kɛ ni'fuobm ni nnɔ juore' fɛnm nɛ-ɛɛ? Na ní tuo kí juore fɛnm.

⁵ Uwien dienh nɛ *Mifuoñaanm ki teh miyɔkm ya bont ni'siik ni ma nnɔ, ni teh yiko ye ma bo nɛ cèrè' u teh nnɔ bii ni cenge' tigbɛmɔnmɔnt ki teke' tù ki jin' ma nnɔ bo nɛ?

Uwien bù' Abraham ugbɛmɔndaan u'tekjim bo nɛ

⁶ Kimɛ ní kɛle' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «*Abraham teke' Uwien ki jin', nɛn bo nɛ Uwien bù' wɔ ugbɛmɔndaan.»

⁷ Nɛn bo, bɛnde mɛn kí ye binib bà teke' Uwien ki jin' nnɔ, bɛn nɛ yé *Abraham ya yaabii.

⁸ Uwien là juɔ' ki len' u'gbɔnku ni ki ye u li bù bà ña yé *Sufmbɛ nnɔ bigbɛmɔndɛnb bi'tekjim bo nɛ. Nɛn bo nɛ u là juɔ' ki tɔke' *Abraham tigbɛmɔnmɔnt tuu ki ye: «Sin bo nɛ n li tien inibol kɛ mimɔnm.»

⁹ *Abraham là teke' Uwien ki jin' nɛ u tien' wɔ mimɔnm. Nnɔ nɛ bà mɔ teke' Uwien ki jin' nnɔ, u tien' bi'mɔ mimɔnm tɛn *Abraham.

¹⁰ Tɔ, binib bà kɛ teh yiko ye ma bo, ki du nɛn bo nnɔ, bi te Uwien ya ñuum ni nɛ. Kimɛ ní kɛle' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Wà kɛ ña boh nà kɛ kɛle' *yiko ya gbɔnku ni nnɔ la, u te Uwien ya ñuum ni nɛ.»

¹¹ Nì yé imɔn nɛ, Uwien ña ní bù nil gbɛmɔndaan wɔn Uwien ya nun bó kí ñɛ u teh yiko ye ma

nnɔ bo. Kimɛ nɪ kɛle' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Ugbɛmɔndaan li fuobe mitekjim bo nɛ.»

¹² Ama *yiko ya bom nin mitekjim ŋa tɛ. Nɪ yé unil teh *yiko ye ma la, yiko nnɔ bo nɛ u li fuobe.

¹³ Kristo de' tɛ ki wiɛ', ki ñɛn' tɛ *yiko ya ŋuɔm ni, ki teke' ti'sensien ki cère' mɪ lu' wɔn bo nɛ. Kimɛ nɪ kɛle' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Bi ku' wà kɛ ki lɛkn' udɔ bo la, nɪ yé miŋuɔm nɛ u'bo».

¹⁴ Nɪ tien' nnɔ ŋɔ kí ñɛ *Yesu Kristo bo, bà ŋa yé *Sufmbɛ mɔ rɪ lɛ Uwien là tien' *Abraham u'mɔnm mà nnɔ nɛ. Nnɔ nɛ mitekjim bo, ti'mɔ li lɛ Uwien là puon' ki ye u li sɔn nɪ *Mifuoñaanm mà nnɔ.

Yiko ŋa rɪ pien Uwien ya puonl

¹⁵ N'yaabɛ, cère mɛn rɪ taa kunɛnnɛnku kuba binib ya fuobm ni kí wuɔn nɛ. Unil pole' ki kɛle' u'ñɔbonfɔrkaal la, uba ŋa rɪ fre kí lèbre lè, ka rɪ fre kí pukn niba mɔ li'bo.

¹⁶ Tɔ, Uwien là puon' lipuonl ki de' *Abraham nin u'yaabil nɛ. Na kɛle' ki ye u'yaabii tɛn u niireh ligol nɛ, nɪ kɛle' ki ye u'yaabil nɛ. Lɪ te liba nɛ, lɛn si: Kristo.

¹⁷ N ye rɪ ye nà sɔ: Uwien là cuo' nin *Abraham kujɔtieku nɛ ki puon' ki ye kua rɪ saa. Nɪ tien' ibin kobiinan nin ibin pita nɛ ki yaan u de' Moyis *yiko. Yiko nnɔ ŋa rɪ gben kujɔtieku nnɔ kí cère Uwien ya puonl rɪ juore fɛnm.

¹⁸ Kimɛ nɪ yé yiko bo nɛ binib li lɛ mimɔnm Uwien saan la, na ji yé puonl bo nɛ bi li lɛ mè. Ama lipuonl bo nɪn nɛ Uwien là juoke' *Abraham.

¹⁹ Nɪ te nnɔ la, bɛ bo nɛ Uwien de' *yiko bugben-i? U là de' wɔ ki pukn' ŋɔ binib rɪ li bɛndeh bi'tuonbiɛɛ nɛ, kí tɪ baa uyo wà *Abraham ya yaabil là u là puon' lipuonl ki de' lè nnɔ rɪ baa

ní. Uwien là cèrè' u'tondb nε taa' *yiko nnɔ ki de' ucɛndɛnduol*, nε u taa' ki de' binib.

20 Binib bile ya siik ni nε ucɛndɛnduol te. Ama Uwien bugbɛn nε là pùon' lipuonl nnɔ ki de' *Abraham, nil ɲa là te bi'siik ni.

21 Nì te nnɔ la, yiko niɛh nin Uwien là pùon' ipuon yà nnɔ nε-εε? Na te nnɔ fiebu! Yiko nnɔ bi li fre kí cèrè unisaal ní lε limiel la, Uwien bi li ñi wɔn bo nε kí bù binib bigbɛmòndɛnb.

22 Ama *Uwien ya gbɔnku ye ibiere ya tuɔm co uɲɛndun ya nib kε tiyonbt nε. Nɛn bo, Uwien li tien u pùon' ki ye ma nnɔ kí de binib bà teke' *Yesu Kristo ki jin' nnɔ bi'tekjim bo nε.

23 Kí yaan Kristo ní baa binib ní teke wɔ kí ji nnɔ, yiko là co tε tiyonbt nε, ki gu uyo wà Uwien li wuɔn tε mitekjim ya sɛn.

24 Nnɔ nε *yiko nnɔ là likeh tε ki tĩ baa' uyo wà Kristo baa' ní, ɲɔ Uwien bù' tε bigbɛmòndɛnb ti'tekjim bo nnɔ.

25 Ama Kristo tĩ baa' ma, ti teke' wɔ ki jin' nnɔ yiko ɲa ji likeh tε.

26 Ninbi bà kε teke' *Yesu Kristo ki jin' nnɔ, ni yé Uwien ya bumu nε kí ñε ni'tekjim bo.

27 Ninbi bà kε bi sii' nε Uwien ya ñunm Kristo ya yel bo nnɔ, ni teke' Kristo ya tetem nε.

28 Nì yé *Yesu Kristo yaab ma nnɔ, borm ɲa ji te ni'ni. Ninbi *Sufmbɛ nin bà ɲa yé Sufmbɛ, ninbi iyonbe nin bà ɲa yé yonbe, ninbi bijɛb nin bipiib, ni'kε yé unibaab nε.

* 3:19 Bi ye *ucɛndɛntuol* wà nnɔ, bi niireh Moyis nε.

²⁹ Ni yé Kristo yaab ma nnɔ, ni yé *Abraham ya yaabii nɛ, ki li ɛ mimɔnm mà Uwien là pùon' mɛ *Abraham nnɔ.

4

Kristo yaab ɲa ji yé yonbe

¹ Tɔ, n ye rí ye nà si: kibuk kà li ji lifaal laan yé kibuwawaak uyo wà la, ka cɛn' yonb nin kɛn si lifaal ma kɛ nnɔ.

² Ama kɪ laan yé kibuk ma nnɔ, kɪ li boh binib bà likeh kè nin bà likeh ki'faal nnɔ nɛ, kɪ tɪ baa uyo wà ki'baa sien' ki ye kɪ ji yé uciɛn nnɔ.

³ Tɪ'mɔ yaam te nnɔ nɛ. Uyo wà ta laan là teke' Kristo ki jin' nnɔ, ti là yé iyaajɛbok yà te uɲɛndun ni ya yonbe nɛ.*

⁴ Ama nɪ lá kpaan' uyo wà Uwien sien' nnɔ, nɛ u sɔn' ní u'Bijɛ, kɪ cère' upii maa' wɔ, yiko ɲuuke wɔ,

⁵ ɲɔ wɔ rí dɛ binib bà yiko ɲuuke bɛ nnɔ kɪ wiɛ. Nnɔ nɛ u tien' tɛ Uwien ya bumu.

⁶ Ni mɔnbe ki yé u'bumu nɛ. Nɛn bo nɛ u sɔn' ní u'Bijɛ ya Fuoñaanm ti'fɛl ni, mɪ cèreh ti yih Uwien ti'Baa.

⁷ Nɛn bo, ɲa ji yé yonb, a ji yé u'buk nɛ. A yé u'buk ma nnɔ, a'mɔ li ɛ u'mɔnm nɛ. Uwien nɛ cère' nɪ te nnɔ.

Pɔl ya yɛnm saa' Galasi yaab bo

⁸ Na laan là ben Uwien ma nnɔ, ni là pɛ ibule bo nɛ ï co nɛ tiyonbt. Ibule nnɔ ɲa yé Wien.

⁹ Ama fɛnfɛnnɔ, ni bɛnde' Uwien, wɔn Uwien nɛ cère' ni bɛnde wɔ. Bɛ tien' ni nuunh ní liebe kɪ paan

* **4:3** Bi ɛbre' iñɔbon yà ki ye: *ta laan là teke' Kristo ki jin' uyo wà nnɔ*; ï kele' Grɛkmbɛ ya lenm ni ki ye: «Ti laan là yé mubumu uyo wà nnɔ nɛ.»

iyaaje bok bo? Ya ηmabe tuom, ka ye niba mo? Be tien' ni yie ni liebe ki li ye i'yonbe?

¹⁰ Ni ηmabe ibok ne ki tuoreh ki boh ye ibin iba ni nin inmaale iba ni nin iwien iba nin uyo uba.

¹¹ N'yenm saa' ni'bo, kime n likeh n son' lituonl la nin inunmon ki de' ne no la juore fenm ne.

¹² N'yaabe, n gbáanh ne ne, li te men ten min, kime n tien' n'ba ten ninbi ba ye *Sufmbe ne. Na bii' nni niba.

¹³ Ni ben ki ye iwien ya la ηmabe nni no bo ne n laa' usen ki take' ne tigbemomont mikpiekm.

¹⁴ Nin iwien no la cere' n'gbenent ηa ηmabe liikm ma ke no, na la senge' nni, ka liike' nni fenm. Ama ni la teke' nni ten n ye Uwien ya tond bii n ye *Yesu Kristo nin u'yul ne.

¹⁵ Ni la ηmabe uyensonge wa no ji te la? Kime n li fre ki kun ne imon ki ye ni bi la li fre ki lokre ni'nunbii monon ki de nni la, ni bi la lokre' ye ki de' nni ne.

¹⁶ Fenfennō, n takeh ne tigbemont ma no ne cere' n kpende' ni'nennend-ii?

¹⁷ Binib biba te bi'nun mon be ni li yie ni'gber ama bi ηmabe iyenmaale ya no ηa mon. Bi nuunh be ni bore min nin ninbi ne ki taa ne ki mokn bi'ba.

¹⁸ Ni mon, ni'nun ni li mon ni li tuu ki teh na mon uyo ke ne, na ye n la te ni'saan uyo wa baba ne la.

¹⁹ N'bumu, ni liebe' ki wi nni ni'bo ten imerwien ne. Ni li li wi nni no ne ki ti baa uyo wa ni li ηmabe Kristo ya tetem.

²⁰ N bi yie ni li te ni'saan fenfennō wuo ne, ki bende n li len ne ma bo, kime n'yenm ne nen' ni'ni.

Sara nin Ajaar ya gber

21 Tɔke nni mɛn, ninbi bà yíe yiko rí li ŋuuke nɛ nnɔ, na ciuh u teh bà nɛ-ɛɛ?

22 Ní kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «*Abraham là ŋmɔbe bijieɓ bile nɛ. Upiiyonb là maa' uba, nɛ u'po umɔn mɔ maa' utɔ.

23 Upiiyonb nnɔ maa' wà nnɔ u maa' wɔ unisaal yíe ma bo nɛ. Ama u'po umɔn maa' wà nnɔ, Uwien nɛ là pùon' ki ye u li maa wɔ.

24 Tigber tuu ya tingi ŋmɔbe imɛɛn ile nɛ; kime bipiib bile biɛ te tɛn Uwien là cuo' nin binib kujɔtieku kùà bolm mile nnɔ ya nennɛnku nɛ. Kuba si: Uwien là cuo' kùà nin u'nib Sinayi ya juɔl bo nnɔ nɛ. Agaar nɛ yé ku ya jɔtieku ya nennɛnku, nɛ u maa' mubumu mùà kɛ nnɔ yé iyonbe.

25 Bi ye Agaar la, bi niireh Sinayi ya juɔl là te Arabi ya du ni nnɔ nɛ. Fɛnfennɔ ya Yerusalem te tɛn upiyyonb nnɔ nɛ, kime u'nib yé iyonbe nɛ.

26 Ama Yerusalem wà te paaki nnɔ, wun ŋa te tɛn piyyonb. Wun nɛ yé ti'du ki te tɛn ti'naa.

27 Kime ní kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye:

«Upiinɔlɔ, li poknh,

sin wà ŋa bɛn mɛrwien nnɔ,

li yiknh nin uyɛnsɔnge,

kime upii wà bi wiɛ' wɔ ya bumu li yebe,

ki cɛn' wà ŋmɔbe cɛ yaamu.»

28 N'yaabɛ, ninbi bɛn wɔn, Uwien là pùon' lipuonl là nnɔ bo nɛ ni yé u'bumu tɛn *Isaak.

29 Bi là maa' kibuk kà unisaal yíe ma bo nnɔ là jènde' uyo bo bi là maa' kà *Mifuoŋaanm ya tuɔm bo nnɔ. Fɛnfennɔ mɔ ní biɛ ki te nnɔ nɛ.

30 Tɔ, ní kele' *Uwien ya gbɔnku ki ye ba? Ní kele' ki ye: «ŋɔre upiyyonb nnɔ nin u'bije, kime upiyyonb

nnɔ ya buk ɲa ɲmɔbe sɛn kɛn nin upiimɔn ya buk ɲ taan kɪ ji bi'baa ya faal»

³¹ Nɛn bo, n'yaabɛ, ta yɛ piiyonb ya bumu ama ti yɛ upiimɔn yaamu nɛ.

5

La liebe mɛn kɪ kɔyonbt ni

¹ *Kristo teke' tɛ ki wiɛ', ɲɔ ti la ji ɲ li te yonbt ni nɛ. Nɛn bo, gore mɛn ki la cɛrɛ niba ɲ liebe kɪ cuo nɛ yonbt.

² Cenge mɛn, min Pɔl nɛ tɔkeh nɛ ki teh: «Ni tuo' bi jɛ' ni'pun la, Kristo ɲa ji yɛ niba ni'bo.»

³ N liebe' ki tɔkeh unil wà kɛ tuo' bi jɛ' u'punl nɛ ki teh ni yɛ liwɔbl nɛ ki de' udaan, wɔ ɲ li boh yiko nnɔ kɛ kɪ tɪ gben.

⁴ Ninbi bà nuunh Uwien ɲ bù nɛ bigbɛmɔndɛnb yiko bo nnɔ, ni bore' ni'ba Kristo saan ɲɔ, nɛ ki mun' ni'ba Uwien ya paabu.

⁵ Tinbi bɛn wɔn, ti'dɛndɛnl si: Uwien li bù tɛ bigbɛmɔndɛnb ti'tekjim bo nɛ. *Mifuoñaanm nɛ cɛrɛ' ti gu lidɛndɛnl nnɔ ɲ tien.

⁶ Kimɛ a yɛ *Yesu Kristo yɔ la, a jɛ' a'punl bii ɲa jɛ' la, na ciɛke. Nà ciɛke si: á teke Kristo kɪ ji ɲɔ a'tekjim ɲ cɛrɛ á li yíe binitɔb nɛ.

⁷ Ni là cin' mɔnmɔnm nɛ, ɲmɛ nɛ piɛn' nɛ, ni la ji ɲ li boh gbɛmɔnt-i?

⁸ Mi ya piɛnm ɲa ɲɛn' Uwien wà yih nɛ saan.

⁹ Kpɔnɔ ya ɲɔke waamu mɔnɔn cɛrɛh kpɔnɔ kɛ nuuleh nɛ.

¹⁰ Min wɔn, Yonbdaan cɛrɛ' n ɲmɔbe midum ni'bo ki ye ni'yɛnmaale ɲa bore' nin n'yi. Ama wà taah fɛnfɛnm ki bàareh ni'ni nnɔ yíe la, wɔ ɲ li yɛ udaan wà kɛ, u li lɛ utudɛrɛ nɛ.

11 N'yaabε, n bi biε ki tɔkeh binib ki teh be rí li jeh ipun la, ba ji bi jèndeh nni. Kristo ya dɔpɔnpɔn ya gber ɲa ji bi li cère uba ya yεnm rí saa.

12 Cère mεn binib bà taah fεnfεnm ki bàareh ni'ni nnɔ rí li jeh bi'pun haali kí tĩ fàare bi'ba mɔnɔn!

Li toreh mεn tɔb, kí cère Mifuoñaanm rí li pekreh nε

13 N'yaabε, ninbi wɔn, Uwien nε yin' nε ki dε' nε ki wiε'. Ni la dule nεn bo kí li teh ni'yεnm yíe nà. Ama ní li yíe tɔb, kí li toreh tɔb.

14 Kimε yiko ke taan' ki te yiko uba ni nε, wɔn si: «Li yíe a'tɔ tɛn a yíe a'ba ma bo.»

15 Liike mεn ni'yul bo! Ni te tɛn muwεnbiimu, ki coh tɔb la, ni joh migbenm nε.

16 N tɔkeh nε nε, cère mεn Mifuoñaanm rí li pekreh nε. Nnɔ nε na ji li teh ni'yεnm yíe nà.

17 Kimε unisaal yíe nà bore' nin *Mifuoñaanm yíe nà, nε *Mifuoñaanm yíe nà mɔ bore' nin unisaal yíe nà. Unisaal yíe nà ɲa cendeh nin *Mifuoñaanm yíe nà. Nεn bo nε na rí fre kí li teh ni'yεnm yíe nà.

18 *Mifuoñaanm pekreh nε la, yiko ɲa ji ɲmɔbe tuɔm ni'bo.

19 Tɔ, unisaal ya yíem cèreh u sɔnh itùonbiεε yà nnɔ, ti bεn yè. Yεn si: tijɔknt ya tùon nin linaɲmaal nin lisɔnsɔndl,

20 nin ibule bo ya paanm nin liñɔkjil nin kinεnk nin likɔnkɔnl nin iponponbe nin ubenpiebe nin kunaniεrku nin ifinfinde nin umaapàare

21 nin ununfɔke nin tidεyibr nin unifenjin nin itùontɔ yà bre tɛn yiε. N là tɔke' nε itùonbiεε nnɔ

bó ηα, ki liebe' ki tókeh ne, binib bà ke teh tuu ya bont ηa ní ká Uwien ya bel ni.

22 Ama *Mifuoñaanm cère' binib yíe táb, ki ηmábe uyensange nin uyenduon nin kuminku, ki ηmábe tinimònt, ki muoh binib micεεkm, ki ηmábe midum,

23 ki ηme nin táb, ki coh bi'ba. Yiko ηa te kí biin binib bà teh tuu ya bont.

24 Binib bà yé Kristo yaab nnó, wiε' bi'nisaaltetem ten bi kpe' mè Kristo ya dápənpən bo ne.

25 *Mifuoñaanm ne cère' ti fuobe ma nnó, cère men mè ní li pekreh te.

26 Cère men ti la li ηmábe nacenkpekuont, ki la li delkeh táb, ki la li ηmábe ponponbe táb bo.

6

Li toreh men táb

1 N'yaabe, ní yé bi píl'n' unil u teh ná bre la, ninbi bà *Mifuoñaanm pekreh ne nnó, ní tien suo, kí tore wá wá ní liebe kí kpíen usen wá mən. Ni'ni wá ke ní liike u'yul bo ki má la ká biikm ni.

2 Li toreh men táb ijend ni. Nnó ne ni li boh Kristo ya yiko.

3 Unil maaleh ki teh u yé niba ne, ka yé la, u lereh u'ba ne.

4 Wá ke ní fiin kí liike u'tuonl. U laa' lí mən la, wá ní li pèkeh u'ba u'tuonl nnó bo ki la taa' lè ki kpàandeh bi'tób yè.

5 Kimε wá ke teh ná la, ní likeh wən ne.

6 Bi wáknh wá Uwien ya gber ní li ñendeh u ηmábe tibont tà ke nnó ya niba bó ki dienh wá wáknh wá.

⁷ La lεreh mεn ni'ba, ba lεh Wien. Kimε unil bule' nà la, u li ce nεn nε.

⁸ Unil teh u'yεnm yíe nà la, u li lε u'yεnm yíe nà ya suul nε. Ni'tingi si: mikuum. Ama unil teh *Mifuoñaanm yíe nà la, u li lε *Mifuoñaanm ya suul nε. Ni'tingi si: limiel là ηa ηmabe gbenm.

⁹ Cère mεn tí li teh mimənm ki la ye ti jii'. Kimε ti tuu ki teh mimənm la, uyo we ní tí lε lisuul.

¹⁰ Nεn bo, ti ηmabe libənl ma nə, cère mεn tí li sənh ki nuunh binib kε ya mənm, ni'kε tu nin ti'yaab bà mə teke' Kristo ki jin' nnə.

Tigbεfərkaar

¹¹ Liike mεn, min nin n'yul nε kele' ní gbenge ki de' nε.

¹² Binib bà wəbndeh nε ní li jεh ipun nnə nuunh bε ní li teh tibont binib ní li lenh bi'yεnm ní li sange bi'bo, ηə bi la jənde bε Kristo ya dəpənpən ya gber bo baba nε.

¹³ Kimε bεn bà jεh ipun nnə bugbεn ηa boh yiko. Bi yíe ni li jεh ipun ηə bε ní li jεbnh bi'ba ki teh bεn nε wəbn' nε ni jíε' ipun nε.

¹⁴ Min wən, ma lí li jεbn n'ba niba bo ki kende' ti'Yənbdaan *Yesu Kristo ya dəpənpən bo. Udəpənpən nnə bo nε uɲɛndun wuu ya bont te tɛn tikpir n'bo, nε n'yεnm ηa ji pε tu'bo.

¹⁵ Kimε unil jíε' lipunl bii wa jíε' la, na ciεke. Nà ciεke si: Uwien ní tien tε binifənb nε.

¹⁶ Uwien ní de binib bà kε kpe u ya sɛn uyɛnduəɲ, kí muə bε micεcεkm. Wə ní tien nnə u'nib kε*.

* **6:16** Migbiirm miε ni bi lεbre' líñəbnl là ki ye u'nib kε nnə ní kele' Grεkmbε ya lenm ni ki ye: Uwien ya nib Israyel yaab nε.

¹⁷ Tɔ, kí ñε dinnɔ kí li joh uba la ji ηmɔbe nni yenŋaabe, kimε n jènde' *Yesu bo ma nnɔ ya gbɛn juore' ki te n'bo nε.

¹⁸ N'yaabε, ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ní juoke nε.
Ami.

Uwien ya Jɔtiefɛnku ya gbɔnku
The New Testament in the Ngangam language of Togo
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngangam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngangam

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f30fbe0b-cda1-5a60-a4ee-8be80c6caef6